

Sas inlichten dat *Fall Gelb* op zondag de 14de in alle vroegte ingezet zou worden (Oster wist niet, dat Hitler dat bevel dat van de 9de dateerde, op de rode vervangen had door een nieuw bevel: aanval op woensdag 17); Sas waarschuwde zijn Belgische collega, kolonel Goethals. Per telefoon gaf deze onmiddellijk die waarschuwing in cijfercode naar Brussel door, er overigens aan toevoegend (hoe vaak had Sas hem nu al gealarmeerd!) dat hij het bericht persoonlijk niet voor betrouwbaar hield.¹ Van Overstraeten dacht daar anders over: hem leek het een alleszins redelijke veronderstelling dat Hitler, vermoedend dat zijn aanvalsplannen de Belgen integraal in handen gevallen waren, tot het offensief zou overgaan vóór tegenmaatregelen genomen waren. In de nacht van zaterdag op zondag deed van Overstraeten generaal Gamelin dus weten dat de Duitse aanval 'bijna zeker' was² – Gamelin geloofde daar niets van (het sneeuwde in grote delen van West-Europa), maar, het zekere voor het onzekere nemend, achtte hij het verstandig, in de nacht van zondag op maandag met zijn troepen tot de Belgische grensposten op te rukken: kwam het Belgisch verzoek om hulp binnen, dan zouden die troepen onmiddellijk Belgisch grondgebied kunnen betreden. Maar de maandag verstreek en het Belgisch verzoek bleef uit³ – Goethals had die maandagmiddag uit Berlijn bericht dat het Duitse offensief tot de 20ste uitgesteld was.⁴ Inderdaad had Hitler daar op zaterdag 13 januari toe besloten⁵ en deze keer had Oster de juiste datum tijdig kunnen doorgeven – datum overigens, die kwam en verstreek zonder dat er iets gebeurde.

Hoe had men nu in Nederland gereageerd?

De Mechelse documenten kreeg niemand te zien en wat generaal van Overstraeten op donderdagavond 11 januari aan de Belgische militaire attaché in Den Haag, kolonel Diepenrijkx, dicteerde, weten wij niet: het stuk is verloren gegaan. Wel staat vast, dat van Overstraeten in algemene termen waarschuwde voor een Duits offensief; dat dat offensief benoorden de rivieren de Vesting Holland voorlopig met rust zou laten, verzweeg hij: misschien omdat hij vreesde dat die bijzonderheid in Nederland tot een gevoel van opluchting zou leiden⁶ – hij wilde generaal Reynders liever zo sterk mogelijk alarmeren. Dat lukte hem niet. Toen de Nederlandse opperbevelhebber vrijdagochtend 12 januari de schriftelijke waarschuwing ge-

¹ J. Vanwelkenhuyzen: 'Die Niederlande und der 'Alarm' im Januar 1940', *Vjh.f. Ztg.*, 1960, p. 32-33. ² Gamelin: *Servir*, dl. III, p. 156. ³ A.v., p. 157-59. ⁴ R. van Overstraeten: *Albert I - Léopold III*, p. 465. ⁵ Jacobsen: *Fall Gelb*, p. 141. ⁶ J. Vanwelkenhuyzen: 'Die Niederlande und der 'Alarm' im Januar 1940', *Vjh.f. Ztg.*, 1960, p. 19.